

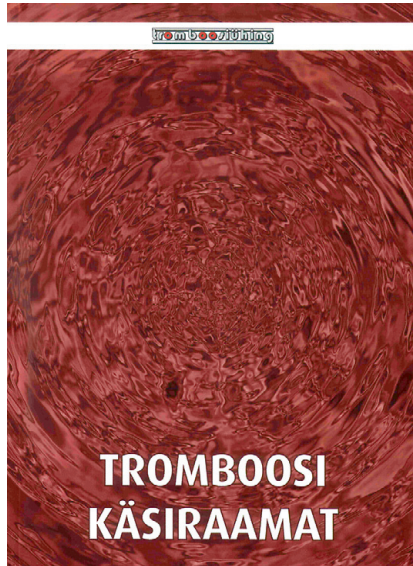
Praktiline lühiülevaade tromboosi kliinilistest aspektidest

Merike Toomik – Lõuna-Eesti Haigla

Heli Kaljusaar, Kai Sukles, Katrin Otter, Peeter Saadla, Andres Sell, Anu Hedman, Katrin Nõukas, Alice Lill, Anne Kirss. **Tromboosi käsiraamat**. Tallinn, OÜ Lege Artis, 2010, 94 lk.

MTÜ Tromboosiühingu eestvõttel hiljuti välja antud „Tromboosi käsiraamat“ on suure kogemusega praktiseerivatest arstidest autorid esitanud kokkuvõtlikult praegusaja seisukohad venoosse tromboosi ja kodade virvendusarütmia tromboosiliste kliiniliste aspektide kohta. Autorid on eesmärgiks seadnud praktilise käsiraamatu koostamise, milles kasutatakse soovitude andmisel viimaseid avaldatud rahvusvahelisi suuniseid. Kõige enam on viidatud Ameerika Rindkerearstide Kolleegiumi (ACCP) 2008. aastal ning USA riikliku tervise ja kliinilise kompetentsuse instituudi (NICE) 2010. aasta jaanuaris avaldatud suunisele. Sellest tulenevalt on käsiraamatu sihtrühmaks eelkõige praktiseerivad arstid, kellel on põhiteadmised valdkonnast juba olemas.

Tromboosi riski, profülaktikat ning nüüdisaegset diagnostikat ja ravi käsitlevad peatükid on lühikesed ja konkreetsed ning see teeb raamatu kasutamise igapäevases arstitöös mugavaks ja otsitava materjali leidmise lihtsaks. Kellel huvi ja aega rohkem, saab peatükkidele lisatud kirjandusviidete ja veebilehtede abil põhjalikumalt tutvuda uuemate tromboosi puudutavate kirjandusallikatega. Raamatu kujunduse juures väärib eriti positiivsena märkimist skeemide ja tabelite rohkus ning hea kvaliteet, mis teeb

üleüldse võimalikuks sedavõrd suure hulga keeruka materjali esitamise nii väikesel lehekülgede arvil.

Raamatu sisulise osa juhatab sisse Karin Otteri ülevaade hemostaasi füsioloogilistest alustest ja antitrombootilise ravi põhilistest aspektidest alates ravimite jaotusest ja ründepunktidest kuni nende võrdleva iseloomustuseni. Kai Sukles on käsiraamatusse kirjutanud 4 peatükki, millest esimeses on ta käsitlenud venoosse tromboosi mõistet, epidemioloogiat ja ennetust ning teistes peatükkides vaadelnud juba konkreetselt venooset tromboosi onkoloogilisest vaatepunktist, süvaveenitromboosi ja kopsuarteri tromboosilist.

Tromboosiriski hindamist on käsitlenud eraldi peatükis Peeter Saadla, kes on tutvustanud tromboosiriski hindamist, lähtudes ACCP ja NICE ravisoovitustest, ning esitanud ka algoritmid ja praktilises töös kasutamiseks sobivaid tabelid tromboosiriski hindamise kohta, samuti

tabelivormis juhendi veritsusriski hindamise kohta.

Mitmes raamatu peatükis on käsitletud tromboosi profülaktika erinevaid aspekte. Perioperatiivse perioodi tromboosi vältimisest erinevate kirurgiliste sekkumiste korral on kirjutanud Andres Sell ning seda täiendab Heli Kaljusaare ja Anu Hedmani perioperatiivse sildamisravi käsitus. Alice Lill on tutvustanud tromboosi pikendatud profülaktikat, mis on oluliseks teemaks suurte kirurgiliste sekkumiste ja raskete traumade korral.

Katrin Nõukas on kirjeldanud eraldi peatükis tromboosilist profülaktikat sisemeditsiinis ning seda teemat täiendab konkreetsemalt kardioloogia vallas Heli Kaljusaare kirjatöö kodade virvendusarütmia antitrombootilisest ravist. Kindlasti väärib tähelepanu Anne Kirsi kirjutatud peatükk tromboosist raseduse korral, kus on kirjeldatud raseduspuhuseid muutusi hüübimissüsteemis, rasedusaegse tromboosi diagnoosimist, ravi ja profülaktikat; samuti pärilikku tromboofiiliat, selle seost rasedusega ning päriliku tromboofiilia skriinimistest ja nende kasutamise piiranguid. Käsiraamatus ei ole unustatud ka venoosse tromboosi medikamentoosse profülaktika vastunäidustuste tutvustamist (Katrin Nõukas, lk 74–76).

Kokkuvõttes on autorid ära teinud suure töö tromboosi erinevate tänapäevaste suuniste analüüsimisel ja kokkuvõtlikul esitamisel ning loonud käsiraamatuga ajasäästliku vahendi selles vallas oma teadmiste värskendamiseks.

merike.toomik@leh.ee